

Datum
2023-10-05
Adress
Lugna gatan 82
Diarienummer
FSKF-2023-13862

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Yttrande över Remiss från Socialdepartementet - Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn, Ds 2023:15 STK-2023-1051

Förskolenämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Det är enligt förskolenämnden angeläget att socialnämnder runt om i landet får användbara och tillräckliga verktyg för att kunna identifiera de barn som behöver skydd och stöd.

Utifrån förskolans och de yngsta barnens perspektiv lämnar förskolenämnden ett antal synpunkter på utredningen. Bland annat vill förskolenämnden betona att förslaget som utredningen lyfter fram i kapitel 4.6 *Förtroendet för socialtjänsten ska vidmakthållas och stärkas ytterligare*, är av stor vikt för att barn från familjer i utsatthet ska delta i förskolan.

Yttrande

Det är angeläget att socialnämnder runt om i landet får användbara och tillräckliga verktyg för att kunna identifiera de barn som behöver skydd och stöd.

Utifrån förskolans och de yngsta barnens perspektiv vill förskolenämnden lämna följande synpunkter på utredningen.

Förtroendet för socialtjänsterna ska vidmakthållas och stärkas ytterligare (kapitel 4.6)

Förskolenämnden vill betona att förslaget som utredningen lyfter fram i kapitel 4.6 *Förtroendet för socialtjänsten ska vidmakthållas och stärkas ytterligare*, är av stor vikt för att barn från familjer i utsatthet ska delta i förskolan.

Barn från socio-ekonomiskt resurssvaga, utrikesfödda och nyanlända familjer deltar i lägre grad i förskoleverksamhet, samtidigt som forskning visar att det är just för dessa barn som förskolan kan ha som störst kompensatorisk betydelse och positiv inverkan för deras fortsatta skolprestationer och livschanser. I förskolan får barnen en daglig omsorg med mat,

vila och sociala relationer med andra betydelsefulla vuxna och barn samtidigt som de får möjlighet till språkutveckling och lärande i en pedagogiskt stimulerande miljö.

Sedan 2023 är det obligatoriskt för kommuner att bedriva ett uppsökande arbete för barn i åldern 3–5 år som inte går i förskola samt att erbjuda förskoleplats till nyanlända barn i åldern 3–5 år. Förskolenämnden bedriver ett uppsökande arbete i samverkan med civilsamhället för att bättre nå ut till familjer utan förskola i utsatta områden. Dessa samverkansparter uppger att de i kontakten med familjer möter mycket misstro och ryktesspridning gentemot socialtjänsten, vilken färgar av sig mot andra kommunala verksamheter varav förskolan är en. Misstron mot myndigheter och rädslan för att barnen ska bli omhändertagna uppges vara en orsak till att vissa familjer avstår förskoleplats och att barnen därmed också går miste om den kompensatoriska miljön som förskolan kan vara. Många familjer uppger att de har dåliga erfarenheter av kontakter med myndigheter, de uppger att de på grund av språkförbistringar kan ha svårt att förstå information och att göra sig förstådda. I vissa fall leder det till missförstånd och de undviker därför kontakt med förskoleverksamhet liksom socialtjänst.

Vikten av att arbeta för att skapa förtroende och förståelse för socialtjänstens arbetsätt och att tillse att ett kommunikativt förhållningssätt bibehålls i kontakten med familjer blir ännu viktigare om, som utredningen föreslår, socialtjänstens verktyg för att inhämta och utbyta uppgifter ska utökas. Risker är annars att oron för anmälningar gör att fler familjer i utsatthet väljer att inte bara avstå socialtjänstens stödinsatser utan även att de väljer bort förskola i högre grad.

Återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd (kapitel 8)

Förskolenämnden välkomnar utredningens förslag om att den som ska få återkoppling efter en anmälan om oro för barn ska få det skriftligen och inom viss tid, för att bidra till att återkoppling verkligen blir av.

Professionella uttrycker enligt Bris rapport *Se mig - Rätten till stöd tidigt i livet* att de skulle önska mer kunskap om socialtjänstens förebyggande insatser samtidigt som de tycker sig kunna konstatera att orosanmälningar allt för ofta inte leder till att barnet får det bättre. Avsaknad av information, bristande information liksom felaktig information om vad som händer efter en orosanmälan kan onödigtvis påverka förskolepersonals förtroende för socialtjänsten och därmed påverka anmälningsbenägenheten.

Det är också ur denna synvinkel positivt att uppgifter i orosanmälan blir lätt sökbar för socialtjänsten och kan ”återanvändas” vid förnyade överväganden i senare skede, även om utredning inte inleds i första skedet.

Socialnämndernas inhämtande av uppgifter avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge (kapitel 12)

Förskolenämnden välkomnar tydligheten i utredningens förslag om en uppgiftsskyldighet för vissa verksamheter som avses i skollagen rörande information som socialnämnden behöver för att bedöma vad som är barnets bästa i frågor om vårdnad, boende eller umgänge.

Förskoleförvaltningen behöver idag regelbundet göra en bedömning om huruvida denna typ av uppgifter kan lämnas till socialtjänsten med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 27 § OSL, den s.k. generalklausulen. Det är önskvärt att denna intresseavvägning görs av lagstiftaren. Förskolenämnden anser att den bedömning som presenteras i utredningen är väl avvägd och motiverad.

Förskolenämnden håller även med utredningen i påståendet att en uppgiftsskyldighet i dessa situationer ger ett klart mandat för förskolepersonal, vilket är viktigt för förtroendet mellan vårdnadshavare och förskola.

Ordförande

.....
Mohamed Yassin (MP)
.....

Nämndsekreterare

.....
Josefine Storm
.....

Linda Obiedzinski (M), Pernilla Röjner (M) och Jan-Eric Johansson (M) har lämnat in ett särskilt yttrande i ärendet.